

„Danskere“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESBLAG FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskere“ udkommer Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$2.00. Udlandet \$2.50. Bladet betales i Forskud. Bestilling Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANIEL LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“'s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Pastor Th. Knudsen, skriver „Dannevirke“ af 18. ds., holder paa Søndag Konfirmation og Afskedsprædiken i Tyler og tiltræder med sin Familie Søndag Nat Rejsen til Danmark. — Gennem Vemodet, der naturligt melder sig ved Afskeden, og da særlig i den Kreds, hvor han saa længe har staaet som Præst og Højskoleforstander, vil der lyde en Tak, der ogsaa tiltrædes af Den danske Kirkes Venner ud over Landet. Det er jo de nære Kirke, Pastor Knudsen og Hustru gerne har villet tjene. Og med Takken skal følge et Ønske om Lykke og Velsignelse til Fremtidsarbejdet i Sønderjylland og hvor det ellers maatte falde.

En Lutheran World Almanac and Encyclopedia for 1921 har National Lutheran Council besluttet at lade Lutheran Bureau i New York udgive. Dette Foretagende er i Samklang med Art. 2 i Councils Vedtægter, der bestemmer om Indsamling og Udgivelse af sande og tilforladelige statistiske Meddelelser angaaende den lutherske Kirke i Amerika. Paa Grund af det Faktum, at „The United Church“ ad Aare kun vil omfatte dette Samfund i sin Year Book, anser man det af særlig Betydning, at der udgives en saadan luthersk Almanak, der giver saa fuldstændige statiske Oplysninger om den lutherske Kirke i Amerika og dens Virksomhed som muligt og desuden meddeler saa meget som muligt om den lutherske Kirke udenfor dette Land. — Bogen vil blive omtrent dobbelt saa stor som Lutheran Year Book. Dr. O. M. Norlie er Formand paa den Komite, dette Arbejde er betroet.

„Jeg vædder, at Rusland er saa tæt af Krig, som alle vi andre er,“ siger New York Sun i Anledning af Kampen mellem Rusland og Polen. „Men det er dumt at ignorere den modsatte Mulighed. Denne Mulighed vilde betyde, at Europa blev „rød“ lige op til Rhinen — „rød“ — maaske ikke af Bolshevisme, men af en ny mægtig Imperialisme, der vilde vriste ethvert Gran af Sejr ud af de Allieredes Hænder.“ — Rusland synes at ville have Fred; men Sovjet Regeringen fordrer Anerkendelse af de andre Magter. Dertil gør et ledende Blad den Bemærkning, at saadan Anerkendelse vilde være det samme som at „shake hands with murder.“ Der kunde vel tilføjes — med en Kæltring! hvis Sovjet Regeringen ikke vil vedkende sig Ruslands Gæld til andre Nationer.

Skolefonds-Virksomhed. „Den danske Kirke“'s Formand, Past. N. P. Gravengaard, meddeler i „Kr. Sml.“: „Dr. J. Iversen, Ames, Iowa, har lovet at give to Timer ugentlig paa Præsteskolen i Des Moines. Han har A. B. fra Universitetet i Minneapolis og Præsteuddannelse fra den norsk-luth. Kirkes Præsteskole. Derefter har han studeret i to Aar ved Københavns Universitet og ved tyske Universiteter, hvorefter han fortsatte sine Studier i Hartford, Conn., hvor han i Foraaret tog den filosofiske Doktorgrad. Hans Løn betales af Fondets Renter. Endvidere er det vedtaget at ansætte Kand. Mag. Moose og at betale hans Løn af Fondets Renter. Og at udføre Reperationer paa Skolen for \$1,000 at betale af Fondets Renter; og at bevillige \$100 til Indkøb af fysiske Apparater.“

Christoffer Bruun død. Den bekendte norske Skolemand og Sognepræst i Christiania Christoffer Bruun er den 17. Juli død under et Ophold i Follebu, Gudbrandsdalen, 81 Aar gammel. Med ham er en af de mest fremtrædende og mest særprægede Skikkelser indenfor den norske Gejstlighed i de sidste halvhundrede Aar gaet bort. „Luth.“ skriver bl. a. om den afdøde:

„Christoffer Bruun vakte først Opsigt ved sit Skrift kaldt „Folkelige Grundtanker,“ hvori han slog til Lyd for Kristenliv og Kirkeliv paa national norsk Grund. Siden udgav han Ugeskriftet „For frisindet Kristendom.“ Det var i Ottetiaarene. I det optog han særlig Kampen imod Fritankeriet, repræsenteret af Bjørnst. Bjørnson, paa den ene Side og den stokkonservative Kirkeopfattelse, repræsenteret bl. a. af Biskop Heuch i Norge og Biskop Martensen i Danmark, paa den anden Side.

I sin Ungdom var han en begejstret Skandinav. Ligesom Digteren Ibsen var han dybt skuffet over, at Norge lod Danmark i Stikken, da det blev overfaldet og plyndret af Preussen. Særlig var han skuffet over, at Studenterne ikke holdt deres fagre Løfter, givet i Begejstrings Løftning paa de store nordiske Studenterstævner. Bruun gik op i Studentersamfundet, sagde Kammeraterne sin Mening — og rejste Dagen efter til Danmark, hvor han deltog i Krigen som Frivillig og blev gjort til Korporal.

Det kan vel siges om Bruun, at hos ham var Overbevisning, Tale, Liv og Mand i fremtrædende Grad eet. I den sidste Kirkestrid stod han paa de bibeltros Side.“

Japan-Missionen. Efter Opfordringen, vi i dette Blad for faa Uger siden rettede til Japan-Missionens Venner, har jeg modtaget adskillige Oplysninger, som glæder os meget. Pastor N. P. Clemmensen skriver fra Chicago, at „Ebenzer Ungdomsforening med megen Enthusiasme har bestemt at yde \$200 om Aaret for at underholde en Student derovre.“ Det var smukt gjort af eder, I unge. Gud velsigne eder derfor! Endvidere er der ogsaa ved Pastor A. Hofgaard blevet os meddelt, at Ungdomsforbundet i North Dakota ofrer omkring ved \$400 om Aaret til Missionsarbejdet, og han tror, at baade Ungdomsforeningen og Hedningemissionsforeningen deroppe vil støtte Arbejdet derovre som hidindtil. Det var godt.

Vi er ogsaa blevet underrettet om, at en Del af Samfundets Kvindeforeninger jævnlig yder Bidrag til vor Japan-Mission. Mrs. K. Horslund i Cedar Falls, Ia., oplyser om, at deres Kvindeforening hvert Aar giver \$50 som Hjælp til en Bibelkvinde eller Student, og at der desforuden fra deres Menighed ad private Veje gives en Del mere til denne Mission. Fra Fresno, Calif., har vi gennem Mrs.

F. D. Klyver faaet at vide, at de derude har en Forening, de kalder: „Kvindeforeningernes Hedningemissions Forbund i Pacific Kreds.“ Der er otte af Kredsens Kvindeforeninger, som tilhører dette Forbund, og de udrede sidste Aar noget over \$300 til Arbejdet paa Missionsmarken i Japan. Vilde det ikke være prisværdigt, om der i alle vore Kredse blev dannet saadanne Forbund, til hvilke Kvindene i Pacific Kreds har givet Initiativ?

Pastor V. W. Bondo fortalte mig i Gaar, at vi til Dato havde udbetalt vort bestemte Kvota til Japan-Missionen. Det er opmuntrende at vide, at vi saadan nogenlunde har gjort vor Pligt; men er vi ikke alligevel „unyttige Tjenere“? Der er endnu flere Maaneder tilbage af Aaret, og hver eneste Maaned lægger Beslag paa Offervilligheden til vore egne Missioner. Lad os saa endelig ikke glemme Japan. Høstens Herre venter, at enhver af os gør sin Pligt. Og vor Pligt er ogsaa vor Privilegium. Om vi alvorligen beder for vore Missioner og beredvillig ofrer de Bidrag — som vi skylder dem, saa skal vi ogsaa ved Aarets Slutning forundes den Glæde at vide, at vi ikke skuffede de Forventninger, der rimeligt blev stillet til vor Velgørenhed.

M. O. Block.
Racine, Wis., den 19. Aug. '20

Den 13de Søndag.

Atter i Aar kommer vi til eder, Venner, for at bede eder om ikke heller i Aar at glemme Eben-Ezers Gerning blandt gamle og syge.

Den 13de Søndag efter Trinitatis er lige for Døren, og vil maaske allerede være forbi, inden disse Ord naar frem til Vennerne. Vi har just afsluttet vor aarlige Fest, der paa forskellige Maader kom til i Aar at forme sig som en af de bedste, vi i det hele har fejret; men Dagenes glæde fra os, og denne Angmodning til den gamle Vennekreds blev ikke sendt saa tidligt, som den skulde, men den vil dog naa frem.

Den 13de Søndag er Dagen, da Evangeliet minder om den barmhjertige Samaritan og slutter med de Ord, hvis Genlyd gaar ned gennem alle Tider og hen gennem alle Folkeslag, hvor Korset blev plantet og Korsets Evangelium forkyndt — Ordene: „Gak hen og gør du ligesaa.“

Den 13de Søndag er den Dag, da der i vort Fædrelands Kirker ofres til Den danske Diakonissestiftelses Gerning, og det er den Dag, da der nu i mange Aar er blevet optaget Offer i danske Kirker i Amerika til Det dansk-amerikanske Diakonissehus: Eben-Ezers, Gerning.

For mange fælger den Dag maaske ikke belejlig at optage dette bestemte Offer paa, men saa er det ofte blevet gjort paa senere Søndag. Det er jo ikke heller saa meget Dagen, det kommer an paa.

Men I vil nok huske os — ogsaa i Aar, Venner. Blandt det øvrige Friarbejde, der paa forskellig Maade udføres, er ogsaa det, at vi underholder 18 gamle Mennesker, der ikke mere betaler for Opholdet.

Med Tak for al Venlighed i svundne Dage og med Haab om, at vi fremdeles maa blive inde-sluttede i Venners Kærlighed er jeg

Paa Medarbejderes og egne Vegne, eders i Tjenesten heng. J. Madsen, Diakonissehusets Præst.

DE POLITISKE PARTIER.

(Slutning.)

Som man kunde vente, var Harding ikke sen til at optage den Handske, som Cox og Franklin Roosevelt udkastede — at gøre League af Nations til Valgkampens ledende Mærkesag. Harding erklærer, at han og hans Parti hellere end gerne vil

gaa til Valg paa dette Spørgsmaal.

Mange amerikanske Blade opfatter denne Erklæring derhen, at „Amerikanisme“ vil blive Grundtonen i Hardings Valgkamp. Dette er rigtigt nok, men det kan misforstaas. Uvidende og hysteriske Mænd og Kvinder i Flokkevis har i længere Tid talt om at „amerikanisere“ Medborgere, som i mange Henseender er bedre Amerikanere, end de selv er, og de har derved gjort en hel Del Skade. Der er oddslet en Masse Penge paa dette ørkesløse Arbejde. De, der har ydet eller tilvejebragt disse Penge, har endelig indset, at det hele var et Misgreb, og det er lidt efter lidt døet hen af Mangel paa Driftskapital. Undtagelsesvis har Arbejdet været ledet i det reite Spor, og da er der udrettet noget godt derigennem. Men det er, som sagt, Undtagelser.

Hardings Amerikanisme er ikke af den snævre Slags. Han er naturligvis enig med alle os andre deri, at som Borgere af dette Land er det vor første Pligt, som det ogsaa er vor Tarn, at være tro og gode Amerikanere. Men han mener ikke, at det derfor er nødvendigt, at vi alle skal være støbt i samme Form. Ligesaa mener han ikke, at en indfødt Forbryder, der taler Engelsk til Fuldkommenhed, er bedre Amerikaner end en anden naturaliseret Borger, som ikke rigtig mestrer det engelske Sprog, men som adlyder Landets Love og tjener sit Brød i sit Ansigtssved.

Den Amerikanisme, som Harding og Republikanerne i det heletaget vil hævde i den paa-gaaende Valgkamp, tager udelukkende Sigte paa vort Forhold til Udlandet. Spørgsmaalet er, om det er Amerikas Velfærd eller alle Landes Velfærd, der skal være bestemmende for os ved Ordningen af dette Forhold, med andre Ord: om Nationale eller internationale Hensyn skal være Ledetraaden i vor Udenrigspolitik. Mrs. Robinson (af-døde Roosevelts Søster) som holdt en kort Tale for Woods Nomination ved Konventionen i Chicago, gav Tanken denne Form: „Vi maa se fra Amerika ud, ikke fra Europa ind“ (den eneste slaende Udtalelse i hele den vældige Ordstrøm, som skyldede ud fra de to lange Konventioner i Chicago og San Francisco).

Amerika og andre Landes Udenrigspolitik har til alle Tider været ledet hovedsagelig med nationale Hensyn for Øje. De store Statsmænd har til alle Tider set fra deres Land ud, ikke fra Udlandet ind. En af de faa Undtagelser er Gustav Adolf, som førte en svensk Hær til Tyskland for at redde Reformationen, hvilket han ogsaa gjorde; men han vilde sikkert ikke have kastet sig ind i den store Religionskrig, om han ikke havde anset dette nødvendigt ogsaa for at værne om sit eget Folks Tro. Der er andre Undtagelser. Napoleons blodige Rydningsarbejde i Europa havde i Begyndelsen til Formaal at befæste den ny Ordning i Frankrig og senere at sikre sit Land en ledende Stilling i Europa; de nationale Hensyn var i Virkeligheden Hovedsagen ogsaa for ham, naagtet han gjorde mere for at omdanne og genføde Europa end nogen anden i den nyere Tid.

Amerikas Udenrigspolitik har lige siden Washingtons Dage fulgt den nationale Linie. Hans Advarsel mod Indblanding i Europas Anliggender og mod „entangling alliances“ pegte paa den tryggeste Vej, som den unge og svage Republik burde følge. Alle senere Præsidenter, med Undtagelse af Wilson, har fulgt i Washingtons Spor. I hele den lange Række er Wilson den første, som har søgt at ændre selve Grundlaget for vor Udenrigspolitik: at bygge denne paa internationale i Steden for paa nationale Hensyn. Planen om

Folkernes Forbund, som den er forelagt af Wilson og godkendt af Demokraternes Nationalkonvention, lægger Baand paa Landets Selvstændighed i dette Forhold til andre Lande og forpligter det til at yde store Ofre til Fremme ikke af amerikanske Interesser, men til Fordel for andre Lande og Folk.

Det Spørgsmaal, som nu foreligger til Folkets Afgørelse, er ikke dette: Skal Amerika samarbejde eller ikke samarbejde med andre Lande for at befæste Freden paa Jorden? Spørgsmaalet er: hvorledes kan Amerika bedst gøre dette? Er det ved at gaa ind i Nationernes Liga, som denne blev organiseret i Paris, eller ved at holde fast ved sin nedarvede Udenrigspolitik? Demokraterne vil følge den første Linie, Republikanerne den sidste. Menigsforskellen mellem de to Partier i dette Spørgsmaal drejer sig om Maaden og Midlerne, ikke om selve Sagen eller Maalet. Amerikas Udenrigspolitik har altid haft for Øje at modvirke Krig og bilægge mellemfolkelig Tvistemaal ad fredelig Vej. Dette Land var det første til at foreslaa Voldgift i saadanne Tvistemaal; den første Voldgifts-Traktat, som blev afsluttet, var en Frugt deraf. Paa Fredskonferencen i Haag i 1897 og 1907 blev de mest vidtgaaende Krav om Indskrænkning af militære Rustninger enten fremsat eller støttet af U. S. A.s Delegation. Kravet om Oprettelsen af en international Domstol har i intet Land fundet stærkere Støtte end i Amerika. Denne Fredspolitik er en national og historisk Tradition hos os, med Tilslutning af begge Partier. Nu har de altsaa valgt hver sin Vej til det samme Maal, som begge søger at naa. Republikanerne mener, at det først og fremmest maa være vor Opgave at værne om vort eget Lands Selvstændighed, Handlefrihed og Ret i vort Forhold til andre Lande; og de mener ogsaa, at Amerika da kan tale med største Myn-dighed i Folkernes Raad og udrette mere til Forebyggelse af Krig og derved underkaster sig et internationalt Overstyre i mange Forhold af vidtrækkende Betydning og stor Rækkevidde. Demokraterne sætter de internationale Pligter først, selv paa Bekostning af Landets Selvstændighed.

Harding hylder Republikanernes Opfattelse. Det er det, man mener, naar det hedder, at „Amerikanisme“ vil blive Ledetraaden i hans Valgkamp; med andre Ord: han sætter de nationale Hensyn eller Fædrelandet først.

Det store Flertal af Folket og de ledende politiske Partier i alle Lande hylder den samme Opfattelse. Men paa den anden Side ser man, at Internationalismen har gjort ikke liden Fremgang i de senere Tider. De saakaldte revolutionære Partier er Internationalister; i denne Henseende er de alle Børn af Karl Marx' bekendte Organisation: Internationale, som nu er afgaaet i tredie Udgave fra Moskva. Bolshevikerne i Rusland er Internationalister; det samme gælder Ungsocialisterne i Norge og Sverig, I. W. W. her i Landet og, praktisk talt, alle revolutionære Partier i alle Lande. Deres Tilhængere har ikke Brug for noget Fædreland eller fædrelandske historiske Traditioner, og Fædrelandskærligheden er for dem en ukendt Følelse. De ser paa sig selv som Verdensborgere og intet andet.

Fra Pacific Kreds.

Vi meddeler følgende Telegram, som det modtoges i Gaar Morges.

Fresno, Calif., Aug. 23. '20. Rev. J. J. Kildsig Dan. Luth. Publ. House. Blair, Nebr.

Easton congregation went eighty-five percent over quota. Selma eleven thousand yesterday and will go way over the top

when canvas finished. Small Fresno City congregation nineteen hundred and will exceed quota when through canvas. West in favor of a greater Dana. Andreassen.

Skolekassen.

Nu er Skolekassens Regnskabs-bog bleven mig overleveret, og jeg er allerede blevet overbevist om, at det er et stort Arbejde, Aarsmødet i Hutchinson paalagde mig, men Arbejdet vil blive en Glæde, naar man møder Forstaaelse, og der er Enhed i Arbejdet. Jeg tror om vort Folk, at de bedre end nogen Sinde før forstaaer Betydningen af vor Skolemission; de forstaaer, at skal vi have Kirke og Menighed, saa maa vi staa sammen om vor kære Skole. Det vil saa sige: Nedbede Guds Velsignelse over den, sende vor Ungdom til den og støtte den med vore Penge.

Som bekendt blev det ved vort Aarsmøde bestemt, at sætte Budgettet for det kommende Aar til \$15,000.00 (\$4000 mere end i Fjor). Og det kan man nok indse, at det er rimeligt, naar man tager i Betragtning de høje Priser paa alting. En anden Ting, man vil indse, er, at den paalignede Sum for hver Menighed bliver større end i Fjor. Men med Herrens Hjælp naar vi Maalet.

Ligningen for de forskellige Menigheder vil snart være færdig. Men lad mig sige, at dersom nogen som har 10—15—25 eller flere Dollars at undvære til den Sag nu, saa send dem til Otto Hansen, Blair, Nebr.; de skal blive modtaget med Glæde, og Menigheden, hvorfra de sendes, vil faa Kredit. Gør bare det, mens vi venter paa Listerne.

Dette med Ønske og Bøn om et rigt velsignet Skoleaar.
Eders H. A. Svendsen,
Harlan, Ia., Rt. 2.
Aug. 24, 1920.

„Alle Mand paa Dækket“ — et „Allemands-Tag.“

Et større „Dana“, et udvidet Dana, et „up-to-date“ Dana, det er Parolen for Øjeblikket. Med eet Ord: „Fremad“ — det er Løsenet.

I al sin Almindelighed ved vi, at Ordet fremad er af stor Betydning. Den, der ikke bevidst eller ubevidst har det paa Programmet, kommer ingen Steder i Verden.

Men ved særlige Lejligheder og i bestemte Øjeblikke faar Ordet fremad en overordentlig Vægt.

Et saadant Tidspunkt er Aaret 1920 og 1921 — Subskriptionsaaret for \$500,000. Det er et Mærkeaar for „Den forenede dansk ev.-luth. Kirke i Amerika.“

Det er et Aar, der vil betyde meget for vor kære Kirkes Fremtid, uendelig meget. Dette Aar vil vise os, hvad Pris eller Værdi den første og anden kirkelige Generation sætter paa Kristendommen.

Offervilligheden er i mange Henseender en god Gradmaaler paa sand Kristendom; thi det, vi skatter højt, det er vi rede til at bringe et stort Offer for.

En dygtig og grundkristelig Skole er en Faktor i et Kirkesamfund af den mest indgribende Betydning. „Trinitatis Semsarinarium“ og „Dana College“ er Brændpunktet i hele vort kirkelige og missionerende Arbejde.

Hvilke Værdier er der ikke ud-gaaet derfra. Tænk blot paa de ca. 80 Præster, der er udgaaet fra vor Skole i Blair, Nebr., for ikke at tale om de mange andre af vore Sønner og Døtre, der har hentet en ubegnelig Velsignelse derfra.

Jo, „Strømme af Naade“ og „Straaler af Lys“ har flydt og lyst ud derfra til Frelse og Salighed for mange Mennesker.

Lovet være Herrens store og herlige Navn!

Med Skolens store, ja overordentlige Betydning for Øje —